

VIII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1914. 6. szám.

Budapest, február 8.

# CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja  
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv  
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.



# CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.  
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik  
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

## A csendőr gyilkosa.

— Agyonlőtték az őrmester urat!

Ezen kiáltással riasztotta fel álmából 1912 április hó 10-én éjfélkor az őrs legénységét Molnár János próbacsendőr, a kivel az őrsparancsnok: Fekete Péter őrmester előző nap délutánján rendes szolgálatba indult.

A honmaradt legénység lázas sietséggel kapkodta magára ruháját, szerelvényét s néhány perc múlva már kocsin vágatott a bűncselekmény színhelyére.

A próbacsendőr útmutatása alapján meg is találták az őrmester holttestét mintegy öt-hatszáz méternyire H. községtől. 5—6 lépésnyire az úttesttől. Karabélyá és szuronya hiányzott.

A boncolás során megállapították, hogy a balál oka belső elvérzés volt és pedig akként előidézte, hogy egy 8—9 milliméter öbagnagyságú lövedék a szívet átfúrta. A lövés úgyazólván közvetlen közelből, felülről lefelé haladó irányban történt. Ezen a feltétlenül halálos sebesülésen kívül még egy-egy hosszlovést a jobb és bal felsőczombon constatált a bizottság a hullán.

A próbacsendőr kiballagásakor a következőket adta elő:

— Éjjel tizenegy óra tájban H. községben portyáztak, majd egy félóra múlva az országoton a szomszédos K. község felé indultak. Körülbelül félkilométernyire lehettek még H. községtől, midőn siető lépteket hallottak maguk mögött. Megvárták a közeledőt s mikor az mintegy három méternyire bozzájuk ért, az őrsparancsnok megállásra szólította fel. Az ismeretlen megállott s az őrmester hozzálépett, hogy néhány kérdést intézzen hozzá. Alig mondott azonban az őrmester néhány szót, az ismeretlen hirtelen két lövést intézett közvetlen közelből s megugrott, még egy harmadik lövést intézett az őrmesterre s bizonyára ez ölte meg az őrsparancsnokot, mert erre bukott el.

Miután koromsötét volt, a menekülő gazember menekülése irányában három lövést tett, de hogy mily eredménnyel, azt nem tudja. Megbízható személyleírást sem adhatott a tettesről, egyrészt, mert miut mondtuk, sötét volt s a gyors egymásutánban lejátszódó dráma amúgy is kihozta sodrából.

A nagy apparátussal bevezetett nyomozás során a gyanu a K. községben lakó B. J. 18 éves bányamunkásra terelődött, a ki a bűncselekmény elkövetése után néhány nappal átszökött Galicziába.

Mielőtt eltávozott volna, egy jó ismerőse előtt oda nyilatkozott, hogy muszáj menekülnie, mert agyonlőtt egy csendőrt s nagyon a nyomában vannak a csendőrök. Hogy miért követte el tettét, arról nem nyilatkozott.

F. J. — a gyilkos ismerőse — így mondotta el találkozását a tettesrel még azon éjjel a csendőrlaktanyában.

A mint később beigazolódott, a nyomozás helyes irányban folyt s a gyanu alaposnak bizonyult. *Nehéz volt azonban a cselekmény indító okát felderíteni*, a mi pedig tudvalevőleg igen fontos szerepet játszik az elbírálásnál — s ugyanazért a nyomozó járőrök a terhelt előélete, környezete és egyénisége tekintetében is a legszélesebb mederben nyomoztak.

Ezen nyomozások, puhatolások és megfigyelések eredményét az alábbiakban ismertetjük:

Közbiztonsági közegeknek, kiváltképen és első sorban csendőregyéneknek előre megfontolt szándékból való megölése, tehát meggyilkolása a ritkaságok közé tartozik. Itt-ott megesik, hogy egy-egy vakmerő és menekülésben lévő gonosztevő, ha feltartóztatják, fegyverrel is védekezik az elfogás ellen s ilyenkor az öléstől sem riad vissza, mindamellett, mint már előbb mondtuk, a csendőrgyilkosság még oly helyen is ritka, a hol a csendőr szolgálatilag sokat megfordul s gyakran a büntett és büntettes után nyomozni kénytelen, a mi által természetesen ellenségeket szerez magának. H. község, a melynek közelében a gyilkosság történt, egy igen erősen fejlődő ipari góczpont, sok munkással s bűnügyi statisztikája — különösen a mi a vagyoni bűncselekményeket illeti — egészen jelentékeny. A gyakori bérharcok, tüntetések stb. természetesen maguk után vonják a csendőrség gyakori fellépését.

A gyilkos ittlakó szülei vagyontalanok. Valamikor volt ugyan valami kis vagyonuk, azonban a kölcsönös rossz gazdálkodással hamar nyakára hágtak ennek s miután azért egymást hibáztatták, szüntelen perpatvarban

**Hegedűt, harmonikát, tárogatót,** és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

**MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA**



**STOWASSER I.**

es. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi Tárogató foltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyár: Öntőház utca 3. — Regi hangszerek javítása, vétel és becsorolás. — Árjegyzék minden hangszeről külön kúldatik.



élték. Fiúk, miután az elemi iskolát elvégezte, iparos-tanoneznek szegődött, azonban mesterségét többször változtatta s végül is beállott bányásznak, de itt sem volt maradása.

Zárkózott természetű volt, érdeklődött a fegyverek iránt és előszeretettel olvasta a ponyvairodalom remekeit: Rózsa Sándor élettörténetét, Rinaldo Rinaldinit, Nick Cartort, az indián történeteket. Rózsa Sándorért és Rinaldo Rinaldiniért például — mint ez leveleiből kitűnik — rajongott; így például ő is akart a Rinaldiniéhoz hasonló kalandos életet élni, ha imádottja nem lenne hajlandó őt Amerikába követni, a hová később tényleg ki is szökött.

Megemlítésre méltó, hogy a bűncselekményt követő barnadik napon titokban visszatért a teth színbelyére, a mit bizonyára az olvasottak hatása alatt, mint hasonló esetekben példát utánozó cselekedett. Néhány napig itt csavargott, majd sikerült hannis név alatt és idegen munkakönyvvel munkába szegődni, s mikor előg pénze volt, egyik barátjának támogatásával az észak-amerikai Egyesült-Államokba kiszököni.

Amerikából barátjaihoz intézett s bíróságiilag lefoglalt leveleiből kitűnik, hogy B. J. magától szemmel és érzékekkel bírálta és figyelte mag új környezetét, de itt is kalandos vállalkozásokra gondolt s ha a diplomáciai uton lefolytatott tárgyalások után elbocsátása és kiadatása be nem következik, ki tudja, nem-e mint hírtudt betörő-király végezte volna amerikai pályafutását?

Az ügyesség gyilkosság és kétféle rablás bűntettével vádolja a hazakerült B. J.-t. A két rablást egy szökésben lévő bűntársával együtt követte el s ezakis azután nyomozta ki és bizonyította rá a járőr, miután már itthon volt s a miatt szükséges volt az Egyesült-Államok utólagos hozzájárulását kieszközölni ezen utóbb kiderített két bűntett megtorolására.

Súlyosbító körülmény és jellemző B. J. gonosztevői természetére az, hogy már két rablást követett el a gyilkosságot megelőzőleg.

Az első rablást 1910-ben tizenhat éves korában követte el. Márczius 9-én megjelent a postahivatalban, postamenternő kért s abban a pillanatban a mikor a postamenternő az íróasztal alsó fiókjába nyult az utalványért, egy kurta fűtykőssel olyan három csapást mért az asszony fejére, hogy azt menten elhoritotta a vér s eszméletlenül terült el a padlón. A pénz elrablására azonban mégsem maradt ideje, mert zajt hallott s elillant. A míg ő odabenn „dolgozott”, addig társa a bejáratnál figyelt.

Hogy ez a rablás előre kiszámított volt, azt is kiderítette a járőr. Ugyanis akadt több tanu, a ki a két tettest néhány nappal a cselekmény elkövetése előtt ólálkodni látta a postahivatal körül s az is feltűnt a tanúknak, hogy mily élesen vesznek szomügyre mindent a hivatalban és környékén.

Hasonló vakmerőséggel hajtották végre nem egészen egy évvel később a második nagyobb rablást is. Ezenél az esetben B. J. társa volt a rablás közvetlen végrehajtója, míg B. J. egy fűtykőssel fellegyverkezve, figyelt. B. J. társa bement T. otmani lakos boltjába. 20 fillérért kolbászt vásárolt s egy tizkoronással fizetett. Mikor a holtos, hogy a tizkoronásból visszaadhasson, megfordula, kinyitotta a Wertheimszekrényt s a pénz között kotorászott. B. J. társa egy vastag drótból font, súlyos fűtykőssel néhány ütést mért a szatócra fejére s mikor ez véresen s eszméletlenül a földre rogyott, a nyitott pénzeszekrényből 600 korona készpénzt elrabolt. A cselekmény elkövetésekor a két eszméletlenül viselt.

A két rablás voltaképen egy B. J. és társa közötti szövetkezésnek a folyamánya volt, a mely akként hangzott, hogy mindkettejüknek valami rendkívüli dolgot kell elkövetni s azután mindketteen kimenekülnök Amerikába.

B. J. ezinkosának sikerült is a rablás s a rablott pénzzel kiszökött Amerikába, míg B. J. vállalkozása a postahivatal kirablásával, mint láttuk, részben kudarcot vallott.

Ekkor fogashatott mag elmájében az a nem mindennapi gondolat, hogy megöl egy csendőrt, felölti annak ruháját, fegyvereit magához veszi s valami igen merész betörést vagy rablást elkövetve, kimenekül az államháttal Amerikába.

E mellett bizonyit az, hogy a rablástól reá eső osztalékból egy ismétlőpisztolyt vett s hogy egy Amerikába kivándorolni készülő ismerősének azt mondta, hogy kár, hogy nem mehetnek együtt, de neki itt még egy fontos dolgot kell elvégeznie.

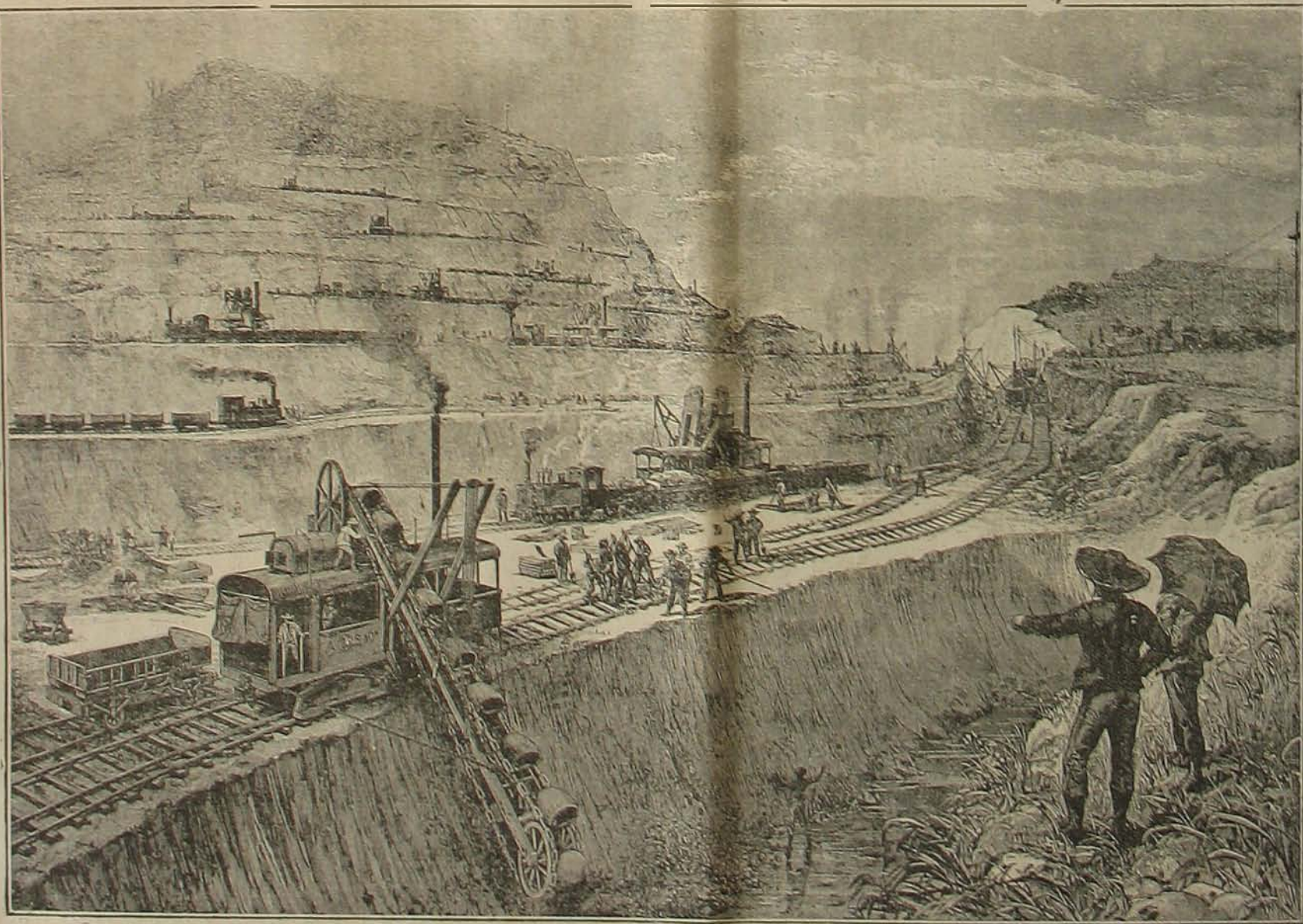
B. J. a bíróság előtt hol beismerte, hol visszavonta a csendőrgyilkosság fentvázolt indokát s azt a benyomást keltette, mintha nem lenne hajlandó a való igazságot bevallani. Lehetséges, hogy egy beismerő vallomás esetén egész lelkivilágát fel kellett volna tárni s most, a mikor az üldözés, a menekülés és az új életviszonyok folytán megismerte az élet komoly oldalát is, lehet, hogy szégyenlettel nyitlan és egyenesen beismerni, miszerint a gonosztevő útjára a kalandor ponyvairodalom termékei terelték s hogy ő egészen másnak képzelte az életet, mint a milyen az a valóságban.

Az a bizonyos cinikus vonás, amely a legtöbb fiatal bűnözőnél észlelhető, nála sem hiányzott s lehet, hogy ez is visszatartotta a teljes beismeréstől és meghányástól.

Több barátjának azt mondta, hogy ő nem akarta a csendőröket lelőni, csak néhány lövéssel meg akarta őket féltetni, mert a csendőrök néhány fuvarost, a kik szekereiket segítségül nélkül hagyták az uton állni, feljelentettek. Mikor a csendőrök őt üldözőbe vették, lövésekkel védekezett, melyek egyike a csendőrt találta.

**Ha fáj a feje** ne távolazzák, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migrást és fejfájást olmulasztja. — Árja K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készli Beretvás Tamás gyógyszerész Kisponten. Orvosok által ajánlva. Három dobozól ingy. postai szállítással.



A Culebra-hegység átmetszése nyugot felől, Panama irányában.

A Panama-csatorna ásatása.

Mielőtt kimenekült Amerikába megvallotta anyjának a valódi okot, a melyik tényleg az volt, hogy mind a két csendőrt megöli és társával csendörnek öltözve, valamely postahivatalban vakmerő betörést követnek el. Hasonló vallomást tett a bíróság előtt is, a melyet azonban később oda módosított, hogy megunta az életét, de miután nem akart öngyilkos lenni, a csendőrökkel akarta magát agyonlővetni s azért támadta meg őket.

Megemlítésre méltó, hogy az egyik ponyvairódmalmi termékben (a Rinaldo Rinaldiniben) részletesen le van írva, miként fogja el Rinaldini czinkosaival az elfogásukra kiküldött poroszlókat, azokat a rablók ruháiba bujtatja, ő és társai viszont felveszik a poroszlók ruháit s ezeket, mint az üldözött rablókat a foglárnak átadja. Nem lehetetlen, hogy ez az epizód szintén foglalkoztatta B. J. elméjét a tett elkövetéséhez való előkészületnél.

B. J. 15 évi fegyházat kapott.

\*

A mint látjuk a nyomozásra és még inkább a bizonyítékok beszerzésére tulajdonképen csak egyetlenegy biztos támpont volt: F. J.-nek, a gyilkos jóismerésének bemondása, a bizonyítás többi része úgyszólván tisztán lélektani alapon épült s ha a járőr nem tanulmányozza oly behatóan a tettes előéletét, szokásait, foglalkozását sőt olvasmányait, aligha oldotta volna meg ily fényesen feladatát és aligha nyomozta volna ki a gyilkosság valódi indító okát.

## BÜNYGYI TÁRCZA.\*

### A fegyenczfalu.

Az ut, a melyen lovagolunk és a környék benépesül. Közeledünk a faluhoz. Két ló s néhány tehén legel a Nera folyó partján. Találkozunk egy lovassal; a nehezen ügető ló jobban néz ki, mint lovasa, egy zömök, simára borotvált képű legény, vastag fekete szemöldökkel és csunya, széles szájjal. Kérdem kísérőmtől, hogy ki ez az ur? «X. Y. 1882-diki évfolyam — rablógyilkos — nős — telepítvényes», hangzik a hivatalos válasz.

Egy utkarparó a következő élőlény, a kivel találkozunk — másodosztályú fegyencz. Jobbra és balra a bozótban kinybók látbatók, kecskék, marhák és lovak legelésznek a mezőkön.

Az első jókarban tartott épület, melyet megpillantunk, a csendőrlaktanya. Kicsi, de erősen épített ház, mely egy négyoldalt meredeken emelkedő domb tetején várszerűen fekszik és onnan uralja az országot. Őt csendőr gondoskodik a közbiztonság, rend és csend fenntartásá-

ról, valamint a közönséget és annak egyes tagjait érhető veszedelmek elhárításáról.

Egy további kilométernyi ut után kibontakozik a kíváncsi idegen szemei előtt a falu. Remek egy tájkép! Néhány száz házat pillantunk meg az előttünk elterülő gyönyörű fekvésű völgyben. Kétoldalt a hegyek szinpadis diszletként emelkednek a magasba.

Lódobogás hallatszik. Hátratekintve két nőt pillantunk meg, kik vágatva közelednek felénk. Mindkettő férfmódra ül a nyeregben. Bő, kényelmes nadrág, gyapjuzubbony és széles karimájú szalmakalapot viselnek. Két telepített fegyencznek a leányai voltak, kik a szomszédban lehettek látogatóban. Hangos, nevető köszöntéssel és lobogó hajjal vágattak el mellettünk és néhány pillanat múlva eltűntek szemeink elől.

— Ha ezeknek a hölgyeknek az apja otthon becsületesen és tisztességesen viselkedett volna, alighanem gyalog kellene járnok.

— Csodálkozok? Ebben a faluban majdnem minden lakosnak van néhány lova. Sőt még olyan számüzöttek is vannak itt, kik kétlovas fogaton járnak. A gyalogjáró tisztviselő pedig kénytelen előttük kitérni, ha nem akarja, hogy sárral végigfecskenedezék.

— Van ilyen nábob több is a fegyenczek között?

— A telepítvényesek között nem, mert azok ritkán vergődnek zöld ágra. Ellenben a bányaspekulánsok igen jól boldogulnak.

— Hogyan, ön fegyenczekről beszél?

— Természetesen! Sok börtönviselt ember szerzett itt bányaspekulációval óriási összegeket. Azoknak is igen tekintélyes a jövedelmük, kik pénzkölcsönzéssel foglalkoznak és . . .

A tisztviselő itt hirtelen félbeszakította elbeszélését. A falu első házaihoz érkeztünk. Néhány lépéssel előttünk egy csinos, vörös téglából épült házat pillantunk meg; ez a község háza. A kapuban egy idősebb, szakállas férfi állt, ki látszólag várt bennünket. A községi őrök volt. Természetesen szintén fegyencz.

— A bíró ur arra kéri a parancsnok urat, — szólította meg az őrök a csendőrormestert, — sziveskedjék az R.-féle telepítvényre menni. Ő ott várja önt.

— Mi történt?

— Semmi különös! R.-t átmetszett gégével találták az erdőben.

— Mikor lett az eset bejelentve?

— Ma délben. R. szomszédja hozta az esetről a hírt. Segélykiáltásokat hallott, mire azonban odaért, már késő volt.

— Van odaát csendőr?

— Azt hiszem, igen. De hiszen majd meglátja. A bíró körülbelül két órával ezelőtt lovagolt át. Ha siet, még visszajöhet a sötétség beállta előtt.

— A viszontlátásig! — bucsuzott az őrmester. Sajnálom, hogy nem állhatok tovább rendelkezésére. De a mint látja, biv a kötelesség.

\* Előzményt lásd a múlt évi 52. számban.

**BUTOR**

késspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron  
**EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL**  
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.  
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

**BUTOR**



A Culebra-hegység átmetszése kelet felől Colon, irányában.

A Panama-csatorna ásását.

Ezzel visszalovagolt azon az uton, a melyen mi az előbb jöttünk, én meg a számomra már előre kijelölt szállodába siettem.

A «szálloda» tulajdonosa — természetesen szintén egy szabadult fegyencz — hűvösen és tartózkodóan fogadott. Nem volt ugyan udvariatlan, de barátságos sem és ez így maradt ott tartózkodásom egész ideje alatt.

Szállodájára nem volt panaszom. A földszinten egy kereskedés volt berendezve, melyben sóval telt zsákok, irkák és palatáblák mellett ostorok, ekevasak, jó könyvek, szalmakalapok, gyógyárak, ásók és kapák, ruhakelme heverték. Szóval minden elképzelhető holmi volt ebben a boltban kapható. Nyergek és kitünő minőségű befőttek, legújabb szerkezetű petroleumlámpák és újszólván elszakíthatatlan csizmák. Az üzletnek a leglátogatottabb sarka persze a pálinkamérés volt, hol mindenféle minőségű és áru pálinkát lehetett kapni. A sörös és savanyuvizes üvegek hosszú sorban egymás mellett állva telt boroshordókkal együtt várták a fogyasztókat.

A szoba mennyezetén egy négyszögletes nyílás volt, melyen keresztül egy meredek lépcső vezetett az első emeletre. A ki a lépcsőn nyaktörés nélkül fel tudott mászni, tágas szobába jutott, melynek közepén egy nagy kerek asztal és néhány szék állott. Ehhez az «étteremhez» csatlakozott a hálóbelyiség. Egy meleg, fülledt lyuk, mely azonban egy szép, széles erkélyre nyílt.

A szálloda tulajdonosa szóltalanul kísért szobámba s azután azonnal eltávozott. A hivatalnok kísérem szintén elbucsuzott, de előbb pár szóval odavetette, hogy az előző nap egy asszonyt itt meggyilkoltak.

\*

Nem volt maradásom a fülledt szobában és bántott is a kíváncsiság, hogy mit is fogok ebben a fegyencz-faluban tapasztalni? Néhány perc múlva már lent voltam az utczán és egy kórsétára indultam.

A falu első háza egy szatócsüzlet. Kezelője egy lelkes, ki gyermekeket megrontott s ezzel kapcsolatosan gyilkosságot követett el. Üzlete kitünően jövedelmez s az a kéz, a mely előbb az urvacsorát osztogatta a liveknek, most cukrot, kávé, dohányt és pakánymérget árul.

A falu második háza «a jó barátok találkozó helyé»-hez címzett kocsma. Tulajdonosa egy kereskedő, ki annakidején jónak látta, hogy mozgalmasabb élethez kezdjen. Otthagytá feleségét és üzletét és egy betörőbandát szervezett. A rendőrség azonban rövidesen nyakoncsipte a társaságot s annak fejét Új-Kaledóniába küldte, hol az egykori üzletfőnök jelenleg pálinkát mér és életleírásának összeállításával foglalkozik.

«Fodrászterem» felírás diszeleg a következő ajtón. Belépek, hogy tüskés szakállamat leborotváltassam. Bor-

bélyom notórius gyilkos volt s most könnyedén siklik a borotvájával torkom felett.

Az átellenes házban cipészüzletet látok. Ebben egy volt jegyző szolgálja ki a vevőket, a ki családját lemészárolta.

Különösen megható a szijgyártó története. Pénzhamisításért lett elítélve. Igen intelligens, mesterségében kiválóan ügyes ember, ki azzal dicsekszik, hogy az olasz királyi istálló számára is dolgozott.

Amint ő mondta, «szerencsétlensége» előtt leánya egy minisztériumi tisztviselővel járt jegyben. Az apa elítéltetése természetesen véget vetett a házasági terveknek. A véletlen azonban a szerelmesek segítségére sietett. Az alatt az idő alatt, míg D. büntetését töltötte, a volt vőlegényt is hivatalból a szigetre helyezték. A folytatás könnyen elképzelhető.

\*

A következő napot a földmiveléssel foglalkozó telepítvényesek életének tanulmányozására szenteltem.

A legközelebbi telepek egyikét két Th . . . nevű testvér műveli. Két parcellát kaptak és jelenleg mintegy 15 holdnyi területtel rendelkeznek. Először gabonafélék termelésével foglalkoztak és mindjárt az első kísérletük sikerült is. Később, mint uttörők e téren, tápiókgyártással foglalkoztak, mit egy bizonyos — általuk titokban tartott — módon preparálnak. Ez a növény Új-Kaledóniában olyan mennyiségben terem, hogy a marhát is azzal etetik, elképzelhető tehát, hogy mekkora jövedelmük van ezeknek a volt fegyenczeknek.

Itt van azután még két testvér, kik annak idején gyári alkalmazottak voltak és betöréscs lopásért kerültek a szigetre. A börtönben példásan viselkedtek, úgy hogy már 10 év óta telepítvényesek.

Szorgalmuk és takarékos életmódjuk következtében egy kis pénzmaghoz jutván, összevásárolták a szomszéd marhatenyésztőktől a levágott állatok bőrét és azt kidolgozva, igen nagy nyereséggel adták el, mert jóság tekintetében vetekedett az ausztráliai bőrökkel és olcsóbban is adták.

A testvérek persze igen előkelő helyet foglaltak el az új-kaledóniai iparosok között; hitelük is volt és váltóikat mindig pontosan fizették. Érdekes, hogy a külföldi nagy czégek üzleti leveleiket így czimenték a volt fegyenczekhez: «Igen tisztelt uram!», «Kiváló tisztelettel maradok kész szolgálja . . .»

Elutazásom alkalmával az ottani helyi lapban olvastam, hogy a fegyenczpipók szállításával ök bizattak meg, ez pedig évente huszezer pár lábbelit jelent, a min elég tekintélyesen lehet nyereszkedni.

Első pillanatra alig hinné az ember, hogy a B.-féle telepítvény a tropikus éghajlat alatt van. A osinos kis házikók előtt európai virágokkal beültetett virágúgyak diszelegnek, akárcsak valamelyik európai nagyvárosi virágkertész telepén.

## Valódi tajtékipák, szipkák

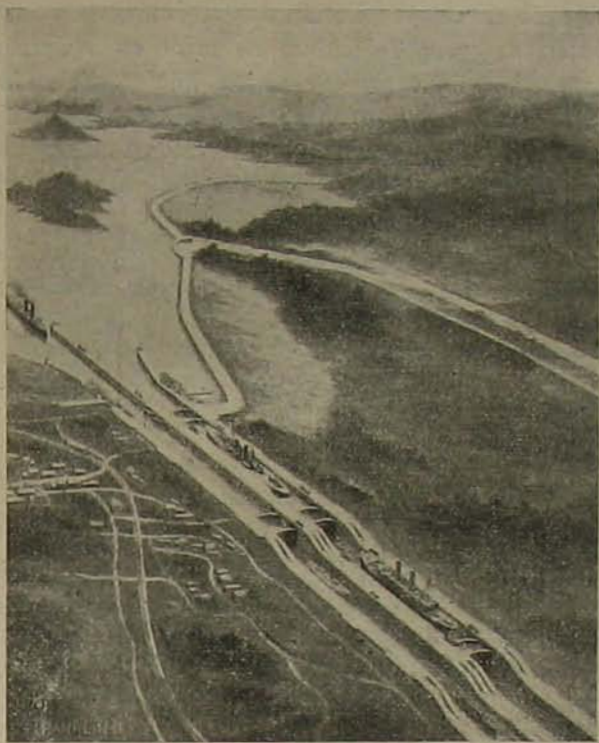
valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók



## SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kárász-utca 6. — Alapítva 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetéssel kedvezmény! Kívánatra képes árjegyzővel valamint óráknek választékkal szolgál.



A Gatnu-zsilip a Panama-esatornában, madártávlatból nézve.

B. Franciaországban is igen ügyes virágkertész volt. Szerencsétlenségére azonban ugyanolyan ügyes orvvadász is volt. Egyik vadászkirándulásakor meglepte őt egy erdőőr és a kertészből gyilkos lett.

B. kertész szomszédságában van J. gyógyszerész telepe. Ennek az volt a bűne, hogy két feleségét arsenikkal elpusztította. Ez azonban nem riasztotta el Új-Kalédonia szépeit, mert a patikus harmadszor is kapott feleséget. Harmadik felesége egy hatalmas, erős nő: azt hiszem, az ura óvakodni fog attól, hogy vele szemben is a kékszakállt játssza. D. különben kémiai ismereteit most csak arra basználja fel, hogy a föld termőképességét fokozza. Úgy hallottam, hogy a műtrágyára vonatkozó kísérleteivel elég szép sikert ért el.

Érdekes a következő koncesszió tulajdonosának az arckifejezése.

Ennek a hófehér hajú, görnyedt hátu férfinak arcvonásából egy egész regény, egy igen magas állású állami hivatalnoknak a regénye olvasható ki, a kit szenvedélye egy oroszakos cselekedetre ragadtatott. Most öreg napjainak fáradtan dolgozik babföldjén. Napról-napra gyöngébb és gyöngébb lesz, végül majd elveszik tőle földesekjét és kórházba szállítják.

\*

Mindez, sajnos, csak néhány szemelvény. A sziget igazgatóságának diszpéldányai! Tény az, hogy a fegyenczek gyarmatosítása egyáltalán nem járt a várt eredménnyel.

1891 óta 20,000 fegyencz közül össze-vissza 204 bizonyította be, hogy tud gyarmatosítani, a mi vajmi szomorú eredmény.

Mit ért volna el a szabad gyarmatosok tetteire ezen a paradicsomi szigeten, ahol a luczernaföldeket kilencz-szer lehet kaszálni! «A deportáció romba dönti az országot!»

\*

A sziget igazgatósága a fegyenczeknek nemesak földet ad, hanem — kívánatra — feleséget is szállít. A következő példák körülbelül mutatják, hogy milyen erkölcsű hölgyek jönnek itt tekintetbe.

C. Juliska. Lopásokért és csavargásért már többszörösen büntetve, egy parasztember házában lett gyermekágyas. A paraszt családja könyörületből ápolta őt és gyermekét. C. egy napon magával vitte gyermekét, azt élve elásta egy gödörbe és azután tökrészezen tört haza.

M. Anna törvénytelen gyermekéért nem fizette pontosan a tartáspénzt és ezért visszaadták neki a gyermeket. Erre -- hogy a pelenkák ne menjenek veszendőbe -- meztelenre levetkőztette a csecsemőt és egy folyóba dobta.

Z. Mária egy 80 éves öreg asszonynál betört. Elégette áldozatát, felgyújtotta az egész házat és ráadásul még két szomszéd házat is. Letartóztatva egy ártatlant vádolt a gaztettek elkövetésével.

F. Jolán. Saját élő gyermekét megetette a disznókkal.

A sziget fővárosában áll egy alacsony, komor kinézésű épület, melyet erős köfal vesz körül. Ez a nőráktár. Hogy bejuthassunk az épületbe, egy nagy udvaron kell keresztülmennünk, melyben néhány csenevész fa disztelenkedik. Az udvar közepén áll egy zöldre festett kiosk, melynek rendeltetésére később még visszatérünk.

Egy apácza ajtót nyit és egy kis fehérre meszelt fogadószobába vezet bennünket. Egy feszület, néhány szentkép és 5—6 szalmaszék képezi a szoba berendezését, mely az egész épületnek legfényűzőbben berendezett helyisége. Néhány pillanat múlva megjelenik a főnöknő, kit Ágnes nővér kísér. A főnöknő magas kora dacára még igen mozgékony. Nyílt arcából, melyet a fehér, nagyszárnyu fejkötő vesz körül, két jóságos szem tekint ránk. Az ottani kolostorhoz beosztott apáczáknak egyáltalán olyan egészen különös — hogy úgy mondjam — gyermekies kifejezés ül az arcukon. Ha azzal bizatnék meg, hogy osztályozzam azokat a hősnőket, kik életüket az emberi nyomor enyhítésére föláldozták, nem tudom, nem-e itelném oda az Iso díjat az új-kalédoniai kolostor apáczáinak? Nézetem szerint sokkal nehezebb feladatot vállaltak magukra, mint azok az apáczák, kik sebeket kötözgetnek és undort keltő betegeket ápolnak. Azon apáczáknak sokszor vérlázító erkölestelenségeket kell végignézniök és botrányos beszélgetéseket végigballgatniök!

# HA TUDNÁ

## EZÉRT

### ASSZONYOK!

okvetlenül  
gondoskod-  
jék, hogy a

Gyarmati-féle Universal Tablettá

mily könnyelműség elhanyagolni hűlés következtében beálló hát- és derékfájást, csúzt, köszvényt, fejfájást, szaggatást.

lezucl legyen 20 tablettá  
ara 1 for., mely levádbé-  
lyegkben is beküldhető

Gyarmati Emil gyógy-  
szerész, Baja, 117. sz.

Ne mulasszák el hűlés következtében beállott vérzési zavaroknál használni e kitünő hálszert.



A főnöknő személyesen mutatja meg nekem az egész épületet, melyben látogatásom idejében mintegy 80 nő volt elhelyezve, kik azért küldettek Új-Kaledóniába, hogy az ottani nőtlen és özvegy konzesszionáriusok nőülési terve megvalósulhasson. A «hölgyek» éppen kijönnek az ebédlőből és az udvaron sétálnak. Megjelenésem óriási feltűnést kelt köztük. Mindegyikük hajlong, mosolyog és édeskés hangon üdvözli a főnöknőt.

Legtöbbje csunya és rettenetesen közönséges; csak öt-hat nevezhető türbetően csinosnak.

Egy barnahajú a legfeltűnőbb közöttük, kinek előkelő megjelenése és arczkifejezése társnőinek közönséges modorától és hervadt arzatól előnyösen elüt. A főnöknő megjegyezte, hogy ez egy minden hájjal megkent ravasz teremtés, ki gyilkosságért életfogytiglani száműzetésre ítéltetett. Börtönbüntetésének letelte után egy arab konzesszionáriushoz ment nőül. Néhány nappal az esküvő után megszökött férjétől, s magával vitte annak összes pénzét. Alig körül az asszony lakat mögé, megjelent az arabs és kireklamálta feleségét, de ugyanaznap este a derék ember ismét csak asszony és pénz nélkül maradt.

\*

A férjnek ez még mindig nem volt elég! A játék még néhányszor ismétlődött, míg végre már nem adták neki az asszonyt vissza.

Ha egy fegyenc — megunva az egyedüllétet — életárs után áhitozik, akkor a hatósághoz fordul. Ha jó magaviseletű és «hölgyek» rendelkezésre állanak, engedélyt kap a választásra. Az engedéllyel a kezében és egy őr kíséretében először is a kolostorba kell mennie. Hol egy rács mögött elővezetik a hölgykoszorút. A házassulandó megtekinti a raktárt; nézeget, összehasonlításokat eszközöl, fontolgat és ha választott, megjelöli az apácának vágyainak tárgyát. Erre azt mondják neki, hogy jöjjön másnap, akkor majd beszélhet a hölgygyel.

A következő találka egy a kolostor udvarában levő zöldre festett kis épületben történik. Az épületnek két kijárata van. Az egyik a szabadba vezet, a másik pedig a kolostor felé nyílik. Amannál egy felügyelő áll őrt, emennél egy apácza. Azért van szükség a felügyeletre, hogy a szerelmesek közötti eszmecsere ne váljék túl élénkké s hogy maradjon még társalgási anyag a nászszakára is.

Az apácza, ha a társalgás élénkké válik, megzörgeti az ajtót, s a felügyelő is készenlétbe helyezkedik, hogy az erkölcs nevében azonnal közbelépessen. A társalgás rendszeren azzal kezdődik, hogy a menyasszonyjelölt azt kérdi jövődöbelijétől, hogy vannak e tyukjai, disznai, moszkitó-hálója stb. Ha a válasz kedvező úgy egy jóakaratu tekintet bizonyítja a kérőnek, hogy szíve nem csalódott, hogy itt egy rokonlélekre talált. Később erről is, arról is folyik a beszélgetés, terveket kovácsolnak,

fontolgatják az aratás előrelátható eredményét és már elérkeztek a gyöngédségekhez is, mire az apácza az ajtót zörgeti, a felügyelő egy nagyot köhint. Folytatódna a látogatások, eljön az apró ajándékok ideje! Egy nadrágtartó himzett kezdőbetűkkel, viszonzásul egy liter becsempészett pálinka a szeretett nő számára. mind erősbitik a szerelmet.

A házasságkötéseket rendszeren csoportosan intézik el. Az előjáró meséli, hogy egy izben 23 párt adott össze egyszerre.

Műután 46 «igen» elhangzott, a párok a templomba mennek, mert nem volna illő dolog, ha az egyház a frigyet meg ne szentelné. A templomból természetesen a korecsmába vonul a menet, mert a kormány 150 fr. házassági jutalomdíjat folyósít minden párnak, ebből pedig már egy egészen tisztességes lakodalmi ebédet lehet összeállítani. A 23 pár tehát evett, ivott, énekelt és tánczolt. Reggel azután a párok haza vándoroltak és pedig úgy, a hogyan az utolsó keringőnél véletlenül éppen összekerültek, csak másnap — egy bonyodalmas hölgycsere után — találkoztak a párok úgy, a hogyan egymáshoz tartoztak.

A házassulandó nők kivétel nélkül prostituáltak, angyalcsinálók vagy szokásos gonosztévők, kik csak azért vállalkoznak a férjhozmenetelre, hogy a kolostorból szabaduljanak. A férfiak viszont rendszeren azért nőülnek, mert a 150 fr. jutalomra fáj a foguk és azokra az élelmiszerekre, melyeket az igazgatóság a mézeshetek alatt ingyen szállít. (Vége köv.)

## ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

### A kenés.

A japáni városokban késő este, midőn már minden elcsendesedett, az utcákon néha-néha sajátságos melancholikus sípolást lehet hallani. Kopaszra nyírt fejű, teljesen vak férfiak botorkálnak ott az utcákon hosszú sétatálcáik segítségével s tőlük ered e sajátságos sípolás. E férfiak az «ammasan»-ok. Vakságukban ez biztos kenyerük, mely a koldulás szükségétől megszabadítja s a sípolás a jel, mely által megrendelőinek figyelmét magára hívja. Működése már valódi tudománynyá fejlődött. Ha a beteg csak általános bágyadságról panaszkodik, az ammasan megsimogatja, meggyömöszöli és megdörzsöli izmait; ha egyes bajok-ról panaszkodik, azoknak megfelelően bánik el vele. A vak ember mesérsége különben nem a mai korból való, mert már a legrégebb időkben is voltak Japánban, kik a «massage»-t tanították s ezt valódi művészetté fejlesztették. A köznép is gyakran használja azt, rheumatizmus és más bajok ellen, sőt gyakran mint egyszerű felrészítő és erősítő eszközt.

Indiában a massage legalább 2000 éves, mert egy görög történetírő, ki 300 évvel Krisztus előtt ott járt, beszéli, hogy az ő korában a brahminok közt volt oly

### GYERÜNK CSAK!!

BESZÉLŐGÉPET ÉS LÉPEZT. FÜGŐ ÉVŐNÖS HANGSZERT  
CIBALMOT, GRÁT, ÉRSZERFELET, REVOLVERT, LÁTESZŐVET,  
TÉNYKÉPEZŐGÉPET, OPTIKAI HÁZTARTÁSI  
CSAKI, VASALÓ, ÉLŐNÖS KÉSZLETT, IS

### SZANTÓ LAJOS

STRASSZON, HUNGÁRI SZÉKESVÁROSI KÖZPONT  
NEM TUCSÁT ARU !!  
NEM ÜRES REKLAM !!  
JÓ HIRNEVŰ CÉGEM  
KÉSZLETTÉK MINDENRE !!



### GYERÜNK CSAK

Csendőr urak személyes jó ismerősükhöz és régi üzletbarátjukhoz ☺

### SZANTÓ LAJOS-hoz

SZÉKESVÁROSI, (városi bérház) vásárolni!!

Csendőrségi strapa korékpárt és varrógépet, hangverseny gramofont és újonc Angyaloslemezt, Pathé tünélküli beszélőgépet, cimbalmot, harmonikát, eziterát, tamburicát, órát, ékszerféléket, enborotválót, villanyos kézi és szablamópát, láteszővet, revolvert, fényképezőgépet és háztartási tárgyakat. — Nagyon kedvező részletfizetésre! Képes nagy árjegyzékem ingyen küldöm!

orvosi kaszt is, melynek tagjai gyógyításokban a diétát, önmegtartóztatást és némi külső kezelést alkalmaztak. Valószínű, hogy az utóbbi mód alatt kenést kell érteni, legalább a Gunges partjain még most is vannak orvoslással foglalkozó brabminok, kiknek főgyógyszerük abban áll, hogy a fürdő után egészséges frottirozást és shamponingot alkalmaznak. Az Indiában lakó angolok részletesen leírták e gyógymódot, mely a mi gőzfürdőinkben alkalmazott kenéshez igen hasonlít. A kezelt beteg végig nyújtózik egy padon. A brabmin úgy bánik vele, mintha tésztát dagasztana, azután kiterjesztett tenyérrel végig simogatja a testet, bekeni különböző illatos szerekkel s végül lábujjait és kezét megropogatja és nyomkodja. Az indiai hölgyek ily módon rabszolgáikkal naponként megkenetik magukat.

Hasonló kenés divatozik más keleti népeknél is. Különösen szeretik ezt a törökök fürdés után s valószínűleg tőlük jött át hozzánk is, kiknél még ma is számos öreg asszony van, ki egyáltalán kenéssel foglalkozik. A massage jótékony hatását a test frissességére már a régi görögök s rómaiak is jól ismerték. Fürdő után rabszolgáik megszokták őket kenni és dörzsölni s a híres Hippokrates nagy súlyt fektetett arra, hogy az orvosok más dolgok mellett ehhez is értsenek. Asklepiades, a híres orvos, szintén szerette e gyógymódot, mely korában nagyon el volt terjedve.

A kenés általános használata dacára tulajdonképp mégis csak a múlt században nyert tudományos alkalmazást s csak most fordítanak rá az orvosok kiváló figyelmet. Ling Pehr Henrik svéd férfiú volt, ki tisztán anatómiai-physiologiai elveken nyugvó tornászati rendszerével a massage tudományos alapját is megvetette e század második évtizedében. Tanítványai s köztük Branting tanár Stockholmban még jobban kifejtették azt. Svédországban a kenést, simogatást, gyömszölést, dörzsölést stb. már régóta alkalmazzák nagy sikerrel s csak az újabb időben hatolt el az más európai államokba is.

Különös sikert mutatott föl e téren egy Metzger nevű hollandi orvos, kinek eljárását Amsterdamban igen sokan tanulmányozták. Módszere főképp négy nemű kezelésből áll: 1. Effleurage: lágy és lassú simítás kinyújtott tenyérrel. 2. Massage à friction: erős dörzsölés és kör alakú simítás fölváltva vagy egy kézzel, vagy mindkettővel. 3. Pétrissage: dagasztás. 4. Tapotement: kopogtatás vagy ütés a tenyérrel, annak élével vagy ökölrel, néha külön kalapáccsal. A dagasztást naponként a viszonyokhoz képest kétszer egész négyszer alkalmazzák, egy-egy esetben hat egész nyolcz másodpercig. Ez az úgynevezett forcirozott gyógymód. Végül még tényleges gimnasztikai gyakorlatokat, fürdőket és gipszkötelékeket is alkalmaznak.

Metzger a testmozgásra különben kisebb súlyt fektetett, mint Ling, ki különböző testgyakorlati módokat talált ki.

A testgyakorlatoknak gyógyításul alkalmazása különben igen régi dolog. A khinaiak már 2698-ban K. e. külön módszert alkalmaztak, melyet „Kong-Fou»-nak neveznek s Amiot páter, francia misszionárius, részletes leírást közöl róla, melyből látjuk, hogy e gyakorlatoknál nemcsak a test tartására, de a lélegzés módjára is különös súlyt fektettek. Hasonlót találunk más régi népeknél is.

A kenés és tudományos testgyakorlatok újabban, mint valamely phoenix a hamuból, ismét feltámadtak a múlt századok lomtárából s ismét ajánlják alkalmazásukat a legkülönbözőbb betegségek ellen. Metzger például a következő bajok ellenszeréül alkalmazza: krónikus rheu-

matizmus, podagra, izombénulás, térdizomgyulladás, különböző idegbajok, altesti betegségek, vérkeringési bajok, általános ideggyengeség, nehéz lélegzés, stb. Mindezen bajokban azonban szükséges a kúra megkezdése előtt értelmes orvosoktól kérni tanácsot, mert a svédgimnasztikát, mint más jó dolgokkal is történni szokott, sok szédelő is felhasználta jövedelmi forrásul.

A kenés és gimnasztika különben nemcsak a betegeknek használ. Kiválóan szükséges az oly látszólag egészséges embereknek, kik szellemi vagy ülő munkával évekig gyötrik magukat s nincs idejük és alkalmuk, hogy a szükséges mozgást megtegyék s ez által ifjúsági ruganyosságukat megtartsák. A régiek jobban tudták ennek szükségét s azért volt a kenés a japániaktól kezdve a rómaiakig oly annyira elterjedve. Ma azonban ily gyógyító testgyakorlatokra az emberek nem találnak időt, nem legalább addig, míg a test valamely rossz pillanatban fájdalmi és bágyadtsága által nem figyelmezteti őket erre. Ekkor eszébe jut majd a betegnek (lehet, hogy már későn), hogy olvasott valamit egy új s mégis ősrégi gyógymódról, mely kellemetlen baján segíthetne s az — a kenés.

## KÉPEINKHEZ.

### A Panama-csatorna.

A jelen számunkban közreadott képek a világhírű Panama-csatorna vidékéről s építése egyes mozzanatairól való felvételek. A csatorna, vagy mint az amerikaiak elneveztek, „minden idő legnagyobb alkotása» közeledik a befejezéshez. S méltán is adták neki ez utóbb jelzett büszkén hangzó nevet, mert valósággal beilleszthető a mű az ókori világ hét csodái közé.

Köztudomású, hogy a csatorna építését a múlt század 80-as éveiben egy francia társaság kezdte meg. Kétezer millió koronát adtak össze s célra s két esztendeig dolgoztattak is a csatorna építésén s ekkor jöttek rá, hogy az említett összeg nagy részét szélhámosok még a munka kezdetén elsikkasztották. Erre a Panamataársaság megbukott, a bűnösök börtönbe kerültek, de vége szakadt ezzel a csatorna továbbépítésének is, mert nemcsak a pénz uszott el, hanem megszűnt a bizalom is.

Ekkor jöttek az amerikaiak. Észak-Amerika az egész potom pénzért megvásárolta s 1889-ben belefogtak a csatorna továbbépítésébe. Azóta szakadatlanul átlag 30,000 munkás, a mérnökök százainak vezetése és irányítása mellett dolgozik a csatorna kiépítésén s már annyira előrehaladtak vele, hogy folyó év tavaszán teljesen kész lesz s még a nyáron, bizonyára a nagy műnek megfelelő ünnepség keretében, át is adják rendeltetésének.

A csatorna az amerikai szárazföldet Mexikó alatt szeli át s összeköti az Atlanti- és Csendes-oczeánokat, megrövidítvén ekként azt az óriási méretű utat, a melyet eddig nagy részben tengeren, majd vasuton, csupán tengeren pedig Dél-Amerika legdélibb részének megkerülésével lehetett csak megtenni, ha valaki az egyik oczeánról a másikra átmenni akart.

Összeköti a csatorna — hogy úgy mondjuk — földünk legkeletibb részét a legnyugatibb részével, vagyis nagymértékben megrövidített uttal közvetlen összeköttetést teremt Japán, Khina és Amerika között. Gazdasági jelentősége tehát, épen úgy, mint maga a mű, óriási méretű lesz.

Amerika szárazföldje ezen a részén mintegy 15 mérföld széles. Hogy mégis huszonöt év kellett az ugyanilyen hosszúságú osatorna megépítéséhez, annak az a magyarázata, hogy a területet sok helyen 200—300 m magas hegyek fedik. Ezeken kívül több folyó is van a környéken, a melyeket, minthogy a csatornához fel nem használhatták, el kellett vezetni más irányban, a sok mocsaras területet pedig, a melyek a munkát akadályozták, le kellett csapolni. Ez a sokféle akadály okozta tehát, hogy az emberiség e gigászi alkotása oly nagyszámú munkás és a gépek százainak folytonos munkálkodása mellett is, egy negyedszázad alatt volt csak kiépíthető.

## HIREK.

**Adomány.** A valkányi vadásztársaság, a vadászterületén garázdálkodott vadászoknak a valkányi őrs által történt megrendszabályozásáért, a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára, a II. számú csendőrkerületi parancsnokság útján 30 koronát adományozott.

**Egy gyanúsított egyén öngyilkossága.** Somogyi István takácsi lakos, egy csendőrrjárőr által ellene fogatosított nyomozás során, január 25-én éjjel Tatán a községi fogdában felakasztotta magát.

**Egy járőr megtámadtatása.** Brassai Sándor és Kovács Balázs csendőrökből állott sárkányi őrsbeli járórt, egy házkutatás fogatosítása alkalmával, Mundra községben, január 27-én Tatlán Jakab kapával, majd vasvillával megtámadta. Midőn pedig a kapa, illetve vasvilla tőle a jelen volt községi közegek által elvételén, a járőrhez ugrott s egyik kezével Brassai csendőr torkát, a másikkal pedig annak fegyverét ragadta meg. A támadás ezen pillanatában Kovács csendőr járőrtársa védelmére, a támadó ellen szuronyt használt és balkaron át gyomron szurva, súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

**Kérelmek.** Zbona János Rozália községben (Máramaros vm.) állomásozó csendőr, egy hivatalos ügyből kifolyólag kéri Tóth Mihály, hajduhadházi születésű csendőrt, hogy címét vele közölni sziveskedjen.

Császár Sándor, Böcsa községben állomásozó csendőr, kéri Kajtur Sándor csendőrt, ki 1912 január és február havában Böcsán időzött, hogy fontos családi ügyben címét mielőbb közölje vele.

## KÜLÖNFÉLÉK.

**Iskolai könyvtárak Amerikában.** Az északamerikai Egyesült-Államokban az iskolák egy részének már a XIX. század elején volt kisebb könyvgyűjteménye. Newyork állam volt az első, mely e célra 1838 ban államsegítséget is megszavazott. De azért egy 1876-iki jelentés szerint az északamerikai Egyesült-Államok egész területén abban az évben 826 másodfokú iskolának volt könyvtára, együttesen közel egy millió kötettel. 1890-ben a könyvtárral ellátott iskolák száma már 2500 volt. Pontosabb adatok 1895 óta vannak. Ezek szerint 1895-ben 3921 nyilvános iskolának volt könyvtára 1.922,923 kötettel és 1396 magán iskolának 1.594,605 kötettel, 1912-ben viszont 10,329 közikola könyvtára 6.185,937 kötetet számlált, míg 1405 magániskola 2.342,880 kötettel rendelkezett. Ez iskolai könyvtárakban a következő négy fajtát lehet megkülönböztetni: Az iskolai épületekben elhelyezett s kizáróan amaz egy iskola tanítói és növendékei részére hozzáférhető könyvtárak. Nagyobb városok közös nyilvános iskolai könyvtára, mely a város

legfőbb iskolájával kapcsolatban van elhelyezve s a többi iskolában fiókja van, a melyeket ellát könyvekkel. A harmadik fajta a közkönyvtár egy fiókja, mely az iskolában van elhelyezve s a mely sokszor nem egyéb egy könyvsorozatnál, a melyet határozatlan időre adott kölcsön a könyvtár az iskolának. Kisebb helyeken negyedik fajta áll fenn, mely az iskolai és közkönyvtár föladatait egyaránt teljesíti.

**Farkas-kaland.** Oroszországban, Asztrakán környékén a múlt telen rendkívüli módon elszaporodtak a farkasok, igen megnehezítve a vidék lakóinak utazásait. Csak tavasz közeledtével merészkedtek ki a parasztok falvaikból. Így április 20-án egy paraszt feleségével és gyermekével kocsin egy Bolchuni nevű falu felé tartott. Estefelé már csak öt versztnyire voltak utjuk céljától, mikor farkasok vették üldözőbe a kocsit. A paraszt kétségbeesetten kezdte hajtani a lovát, mert fegyverei nem voltak. A farkasok a ló nyakát akarták átharapni, de próbálkozásukat nem kísérte siker. Az asszony ekkor halálos félelmében azt tanácsolta a férjének, hogy dobják oda gyermeküket a farkasoknak. A paraszt válaszul helyett még jobban megkorbácsolta a lovát. Gyermekeit nem akarta feláldozni. Mikor azonban mindig hevesebbek lettek a farkasok támadásai és a vadállatok már alig bírták kocsijukról újra meg újra lelökődni, elhatározták, hogy feláldozzák a gyermeket. Mihelyt a farkasok újra megrohanták a kocsit, a kis pályás gyermeket odadobták a támadók közé. A farkasok azonban figyelembe sem vették a kis pályát és mindig dühösebben támadták a lovát. Végre megvagdák a parasztot és lerántották a kocsiról. Hogy később mi történt, azt nem tudja az asszony. Mikor a por- és hablepte ló a faluba érkezett, az asszony eszméletlenül feküdt a kocsiban. A falu parasztjai felkeresték erre a szerencsétlenség színhelyét, a parasztnak csak a czizmája és néhány csontja maradt meg Valamivel távolabb pedig ott feküdt a gyermek, sértetlenül. Nyugodtan aludt.

**Az iszákosság.** Jork angol város egy öreg polgára, Vernon Wragge eredeti módot eszelt ki az iszákosság ellen való küzdelemre. Tizenkét hónapos bíraskodása alatt kénytelen volt igen sok iszákost elítélni és a nagy praxis olyan eszmét adott neki, a mellyel, mint hitte, biztos eredménnyel lehet küzdeni az iszákosság ellen. Elkészítette ama húsz személy listáját, a kik az 1912. évben iszákosság miatt legtöbbször álltak bíróság előtt. E névsorban egy olyan is szerepelt, a kit harminczkét-szer egymásután következő hetfőn ítéltek el iszákosság miatt. Az emberszerető Wragge e húsz embernek üdvözlő kártyát küldött 1913 újév napján és ígéretet arra, hogy egy font sterlinget ajándékoz nekik, ha 1913 január 1 és 1914 január 1 között egyszer sem részegednek le. Már 1913 januárjában megjelent egy hal kereskedő asszony és megígérte neki, hogy kikaparja a szemét, a miért egy ladynek ilyen ajánlatot mert tenni. Így történt Wragge kitűzött díjának többi pretendensével is. Egyik iszákos a másik után tért vissza a flaskóhoz és december 23-án már csak kilencz kandidátus áhítozott a font sterlingre, a kik közül kettő a karácsony alatt letört, úgy hogy újév napján Wraggenak csak hét font sterlinget kellett kifizetni. Nehogy azonban az amu is hiányosan megjavult embereket kísértésbe vigye, a hét embernek nem készpénzt adott, hanem takarékpénztári könyvet. Ezután megvendégelte és limonádéval és egyéb alkoholorok nélküli italokkal itatta meg őket.

Newyork és London. Egy amerikai statisztikus szerint Newyork lakosainak száma 1914 január elsejével 5.376.966 a mit a két megelőző évben tapasztalt növekedés aránya alapján állapított meg, s így egy millióval több, mint Londoné, ha London lakosainak számához nem számítjuk hozzá a távolabbra eső elővárosok lakosait. Érdekes, hogy míg Newyork lakosainak száma rohamosan növekedik, London lakosainak száma csökkenést mutat.

## Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyezet ne küldjenek.

F. K. A. 1. Krassó-Szörény vármegye nem tartozik Erdélyhez. 2. A mai Tmes, Torontál és Krassó-Szörény megyék a mohácsi vész után török uralom alá jutottak s midőn a passzarovici béke (1718.) után a magyar király visszaszerezte, nem lettek az államba bekebelezve, hanem 11 vidékre osztva s mint «temesi bánóság» a bécsi kormánynak alárendelt bánági igazgatóság által katonailag kormányoztattak. Végleg az 1860 októberi diploma alapján csatlóztak az anyaországhoz. A «bánát» elnevezés tehát abból az időből ered, mikor ezek a megyék a «bánóság»-hoz tartoztak.

F. L. 1000 1. Talán megengedik. 2. A rangidősebb előre irandó.

M. S. Az állományparancsban történt kihirdetéséig nem viselhető.

Osztrák. Ottani honosnak kell lenni.

27.36.5. Megszakítás nem állt be.

55.55.5. Köteles fizetni.

Ha árszálló örs. Hátosági engedély nélkül a vállalat nem működhetik. Azt kinyomozni, hogy megvan-e az engedély, nem ütközhet nehézségbe.

Balaton 112.

Gon tolkodó. 1. 3—4 hónappal előbb kérje. 2. Havonta 35 korona, ha kivonuló altiszt 45 korona. Nőstülhetésre  $4\frac{1}{2}$  évet kell ténylegesen szolgálni.

V. A. A nyugdíjokmány kézbesítésével egyidejűleg.

Vitakozólc. Megbatalmazott utján.

K. I. Nézetünk szerint, a kih. bünt. törv. 46. §-ába ütközik.

Kács I. Olvassa el az 1912 : LXX. t.-ez. 51. §-át.

A. B. I. 1. Bélyegköteles. 2. Katonai forma. 3. Nem.

Erdelklődő. Olvassa el az 1912 : LXX. t.-ez. 42. §-át.

B. I. Ugy tudjuk, hogy nem voszik át.

Herincse. Névtelen levelekre nincs válaszuk.

# HIVATALOS RÉSZ.

## SZEMÉLYI ÜGYEK.

### Kinevezettek:

1914 január hó 1-ével:

csendőr törzsőrmesterré:

Komora Péter őrmester, (1. rangszám) a V.,  
Lajos Károly " (2. " ) a VII. és  
Varga István IV. " (3. " ) a VI. számú  
csendőrkerület állományában.

### Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:  
Kiss József, Kecz Péter, Fazekas Ferencz járásőrme-  
terek, Hegyi Ernő, Mucsi Lajos és Zai István őrsvezető  
ez. őrmesterek, az 1912—1913. években lezajlott szerb  
nemzetiségi mozgalmak tartama alatt, az állam biztonsá-  
ga érdekében kifejtett igen buzgó, eredményes és  
fáradtságot nem ismerő szorgalmukért, alárendelt legőny-  
ségüknek ezirányu hathatós befolyásolásáért, oktatásáért  
és helyes fegyelmzéseért.

Kántor Géza törzsőrmester és Simokov István őrmes-  
ter, az 1912—1913. évek folyamán lezajlott szerb nem-  
zetiségi mozgalmak tartama alatt a zombori szárny-  
irodában felszaporodott irodai munkálatoknak fáradtságot  
nem ismerő buzgalommal, nagy körültekintéssel és lelki-  
ismeretes pontossággal történt végzéseért, valamint elől-  
járó szárnyparancsnokuknak ozirányban történt odaadó  
és hathatós támogatásáért.

Mészáros Mihály őrsvezető ez. őrmester, a Borsod,  
Heves, Gömör-Kishont vármegyék területén alköve-  
tett 13 rendbeli sertéslopás tetteseinek és orgazdáinak  
hosszas, fárasztó és észszerűen vezetett nyomozás során  
történt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe  
való juttatásáért.

### Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság  
által:

Gács László csendőr ez. őrmester, Mészáros István és  
Mátyás Pál csendőrök, a Borsod, Heves, Gömör-

## Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök  
törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.  
Családi házak és telepek  
létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbörletiltás  
ellenében.

Külföldi pénznemek vé-  
tele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és  
készpénzre való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly  
takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő  
leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti  
kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Olytak rék-  
betét után, melynél a betető az 1. pontban jelzett . . . m. adósi  
időt ki nem köli, 5 $\frac{1}{4}$ % (öt és fél) betéti kamato . . . fizetünk.  
(A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki inte-  
zetek részvényeire.  
Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy 'et-  
zölöges biztosíték ellen ben, ju anyos kamattétel mellett.  
Utalványok, intézvények és chequok beszedését vállaljuk  
igen mérsékelt költségek felszámításával.  
Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Kishont vármegye területén elkövetett 13 rendbeli sérteslopás tettesének és orgazdáinak hosszas és fáradságos kinyomozása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül előljáró őrsparancsnokuknak hathatós és eredményes támogatásáért.

### Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Füzesi András, Mészöly István, Györfi Sándor, Bartók János, Kiss Albert I., Végb István, Fülöp István II., Lauer István, Osbáth Gyula, Seblenc Keresztély, Virágh Tamás, Nagy Sándor II., Nagy István III., Biri János, Édes László, Márkus József, Vörös János, Sinkovics Sándor, Baczkó György és Ollé Kálmán csendőrök; továbbá:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Fülep Károly, Szilágyi Sándor, Papp Sándor II., Pándi József, Németi József, Nemes János és Főris András csendőrök.

### Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Olah Mihály járásörmester és Falb Ferencz őrsvezető ez. örmester; továbbá:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Erdős Mihály járásörmester, Vakulya János csendőr ez. örmester, Meszlényi Lajos és Szabó Erdélyi Vitus csendőrök 2—2 drb.; végül:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Vargha János őrsvezető ez. örmester, Nagy József II., Nagy Sándor és Bónis Dániel csendőrök 3—3 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

### Névváltoztatások:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Betyák Vince próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1914. évi 983/VI—a. számú engedélye alapján, vezetéknévét «Beresényi»-re változtatta.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Vak Simon csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur

1913. évi 189,509/VI—a. számú engedélye alapján, vezetéknévét «Vasvári»-ra változtatta.

## SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramofon SZEGEDEN, a városi és gépek áruháza. rosi bérpalotában.

a csendőr-testület 18 év óta az egész országból vásárol nálam, 10,000 elismerő-levél, jeles kiszolgálásaimért :: Elvem: Nem olcsóságokkal versenyzni, hanem kitűnő árut szállítani. :: Egyedüli képviselőm! Eredeti Pathe tűntető-ül beszélgépek és lemezek ::



HELIOAL, PREMIER, POSTIELON, BRITANIA és he yi kerékpárokból, kerékpár szerelések és gummlkból, csendőrségi varrogépekből, órásl választék mindenkor. Lemez választékot készséggel küldök. Képes nagy árjegyzék és kotta-jegyzék díjtalan :: :: :

Eredeti gramofon-tűs gép és angyalos lemezek. Pontos címet kérek, mert több hasonnevű egyén van Szegeden.

## ÓRAK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

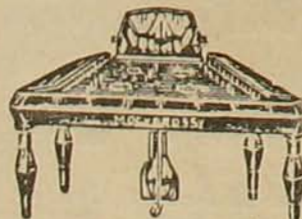


Képes árjegyzék ingyen.

Képes árjegyzék ingyen.

Tóth József, chronometer és műórák. Szeged, Dugonios-tér 11.

## Czimbalom



Számos kitüntetés a jó munkáért. Árjegyzék ingyen.

Legújabb szabad szerkezettel, részletek is. Csodanő, szilva hangú gramofon (beszélőgép) 25 korona a legjobb. — Hozzá: Fedák Sári, Király, Rózsa, Bercei, Bontsi, Caruso-tól legszebb lemezek 2 K 50 f.

Hegedűk világírú mesterek hű utanzalói.

Fuvolák, tárogatók, cziporák, harmonikák stb. Húrok. Javítás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Bpest, VII., Rakóczi-ut 71.

# VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Uj árjegyzékünk megjelent, azt kívánatra minden őrsnek megküldjük. 1914-re szóló, közkeveltségnek örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőknek ingyen küldjük meg.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb raktára.